

Bibliografia

zaczepnięta z: Richard Butterwick, *Konstytucja 3 Maja. Testament Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, przeł. Tomasz Gromelski, Warszawa 2021

Poniższa lista stanowi wybór publikacji o epoce Konstytucji 3 maja (bez uwzględniania obszernej literatury naukowej obcojęzycznej). Z wielu dostępnych wydań Ustawy Rządowej polecam wersję w opracowaniu i ze wstępem Anny Grześkowiak-Krwawicz: *Konstytucja 3 Maja na podstawie tekstu Ustawy Rządowej z Archiwum Czteroletniego przechowywanego w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie* (Warszawa: Muzeum Łazienki Królewskie – Archiwum Główne Akt Dawnych, 2018), dostępną też bezpłatnie pod adresem: http://agad.gov.pl/wp-content/uploads/2018/12/Konstytucja-3-maja_PL-v4.pdf

Anusik Zbigniew, *Rzeczpospolita wobec wojny wschodniej (1787–1792) i wojny rosyjsko-szwedzkiej (1788–1790)*, w: *Polska wobec wielkich konfliktów w Europie nowożytnej. Z dziejów dyplomacji i stosunków międzynarodowych w XV–XVIII wieku*, red. Ryszard Skowron, Kraków 2009, s. 145–186.

Anusik Zbigniew, *Rzeczpospolita wobec Rosji w ostatniej fazie obrad Sejmu Wielkiego (1791–1792)*, „Przegląd Nauk Historycznych”, t. 16, 2017, z. 2, s. 71–118.

Bardach Juliusz, *Konstytucja 3 Maja a unia polsko-litewska*, „Przegląd Historyczny”, t. 82, 1991, z. 3–4, s. 383–410.

Butterwick Richard, *Stanisław August a kultura angielska*, przeł. Marek Ugniewski, Warszawa 2000.

Butterwick Richard, *Polska Rewolucja a Kościół katolicki 1788–1792*, przeł. Marek Ugniewski, 2 wyd., Kraków 2019.

Butterwick-Pawlikowski Richard, *Koncepcja narodu w polskim dyskursie końca XVIII wieku. Rozważania nad Konstytucją 3 maja*, w: *O ziemię naszą, nie waszą. Ideowe aspekty procesów narodotwórczych w Europie Środkowej i Wschodniej*, red. Łukasz Adamski, Warszawa 2017, s. 135–151.

Cegielski Tadeusz, Kądziela Łukasz, *Rozbiory Polski. 1772–1793–1795*, Warszawa 1990.

Danilczyk Adam, *W kręgu afery Dogrumowej. Sejm 1786 roku*, Warszawa 2010.

Danilczyk Adam, *Targowica czyli zdrada*, Warszawa 2016.

Demiński Bronisław, *Polska na przełomie*, Warszawa 1913.

Dutkiewicz Józef, *Prusy i Polska w dobie sejmu czteroletniego w świetle korespondencji dyplomatycznej pruskiej*, „Przegląd Historyczny”, t. 33, 1935, z. 1, s. 59–88.

Eisenbach Artur, *Emancypacja Żydów na ziemiach polskich 1785–1870 na europejskim tle porównawczym*, Warszawa 1988.

- Gordziejew Jerzy, *Komisje Porządkowe Cywilno-Wojskowe w Wielkim Księstwie Litewskim w okresie Sejmu Cztero-letniego (1788–1792)*, Kraków 2010.
- Grześkowiak-Krwawicz Anna, *O formę rządu czy o rząd dusz? Publicystyka polityczna Sejmu Czteroletniego*, Warszawa 2000.
- Grześkowiak-Krwawicz Anna, *Regina Libertas. Wolność w polskiej myśli politycznej XVIII wieku*, Gdańsk 2006.
- Grześkowiak-Krwawicz Anna, *Czy rewolucja może być legalna? 3 maja 1791 roku w oczach współczesnych*, Warszawa 2012.
- Grześkowiak-Krwawicz Anna, *Spór o Ustawę Rządową jako zderzenie dwóch dyskursów politycznych?*, „Wiek Oświecenia”, t. 31, 2015, s. 195–212.
- Grześkowiak-Krwawicz Anna, *Dyskurs polityczny w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Pojęcia i idee*, Toruń 2018.
- Kalinka Walerian, *Sejm Czteroletni*, wyd. 4, t. 1–2, Warszawa 1991.
- Kądziela Łukasz, *Od Konstytucji do Insurekcji. Studia nad dziejami Rzeczypospolitej w latach 1791–1794*, Warszawa 2011.
- Konstytucja 3 Maja. Prawo–polityka–symbol*, red. Anna Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 1992.
- Konstytucja 3 maja w tradycji i kulturze polskiej*, red. Alina Barszczewska-Krupa, t. 1–2, Łódź 1991.
- Kowecki Jerzy, *Pierwsze stronnictwo polityczne w Polsce w XVIII wieku*, w: *Dzieje kultury politycznej w Polsce*, red. Józef Andrzej Gierowski, Warszawa 1977, s. 117–135.
- Krakowski Bernard, *Oratorstwo polityczne na forum Sejmu Czteroletniego*, Gdańsk 1968.
- Ku reformie państwa i odrodzeniu moralnemu człowieka. Zbiór rozpraw i artykułów poświęconych dwusetnej rocznicy ustanowienia Konstytucji 3 Maja 1791 roku*, red. Piotr Żbikowski, Rzeszów 1992.
- Leśnodorski Bogusław, *Dzieło Sejmu Czteroletniego (1788–1792). Studium historyczno-prawne*, Wrocław 1951.
- Lis Rafał, *W poszukiwaniu prawdziwej Rzeczypospolitej. Główne nurty myśli politycznej Sejmu Czteroletniego*, Kraków 2015.
- Lityński Adam, *Sejmiki ziemskie 1764–1793. Dzieje reform*, Katowice 1988.
- Lityński Adam, *Status posła po Konstytucji 3 maja*, w: *Pierwsza w Europie. 200 rocznica Konstytucji 3 maja, 1791–1991*, red. Henryk Kocój, Katowice 1989, s. 53–68.
- Lord Robert Howard, *Drugi rozbiór Polski*, przeł. Andrzej Jaraczewski, wyd. 2, Warszawa 1984.
- Łojek Jerzy, *Geneza i obalenie Konstytucji 3 Maja. Polityka zagraniczna Rzeczypospolitej 1787–1792*, Lublin 1986.
- Łukowski Jerzy Tadeusz, *Od Konarskiego do Kollątaja, czyli od realizmu do utopii*, w: *Trudne stulecia. Studia z dziejów XVII i XVIII wieku ofiarowane profesorowi Jerzemu Michalskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. Łukasz Kądziela, Wojciech Kriegseisen, Zofia Zielińska, Warszawa 1994, s. 184–194.

- Machalski Edmund, *Stanisław Małachowski marszałek Sejmu Czteroletniego*, Poznań 1936.
- Malec Jerzy, *Problem stosunku Polski do Litwy w dobie Sejmu Czteroletniego*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, t. 34, 1982, z. 1, s. 31–50.
- Michalski Jerzy, *Rousseau i sarmacki republikanizm*, Warszawa 1977.
- Michalski Jerzy, *Studia historyczne z dziejów XVIII i XIX wieku*, t. 1–2, Warszawa 2007.
- Michalski Jerzy, *Stanisław August Poniatowski*, Warszawa 2009.
- Michalski Jerzy, *Studia i szkice historyczne z XVIII i XIX wieku*, Kraków 2020.
- Müller Michael G., *Rozbiory Polski. Historia Polski i Europy XVIII wieku*, przeł. Monika Wrzosek-Müller, Poznań 2005.
- Pamięć chwili, która nas samym sobie wróciła... Wykłady trzecio-majowe w Trybunale Konstytucyjnym w latach 2000–2016*, red. Andrzej Rzepliński, Krzysztof Budziło, Adam Jankiewicz, Warszawa 2016.
- Pasztor Maria, *Hugo Kołłątaj na Sejmie Wielkim w latach 1791–1792*, Warszawa 1991.
- Pawłowski Bronisław, *Od konfederacji barskiej do powstania styczniowego*, Warszawa 1962.
- Paździor Kamil, *Edukacja jako narzędzie polityki wyznaniowej Sejmu Wielkiego wobec innowierców*, „Nasza Przeszłość”, t. 100, 2003, s. 329–366.
- „Rok monarchii konstytucyjnej”. *Piśmiennictwo polskie lat 1791–1792 wobec Konstytucji 3 Maja*, red. Teresa Kostkiewiczowa, Warszawa 1992.
- Rolnik Dariusz, *Szlachta koronna wobec konfederacji targowickiej (maj 1792–styczeń 1793)*, Katowice 2000.
- Ratajczyk Leonard, *Wojsko i obronność Rzeczypospolitej 1788–1792*, Warszawa 1975.
- Rostworowski Emanuel, *Z dziejów genezy Targowicy. Sprawa kawalerii narodowej w dobie Sejmu Czteroletniego*, „Przegląd Historyczny”, t. 45, 1954, z. 1, s. 14–35.
- Rostworowski Emanuel, *Sprawa aukcji wojska na tle sytuacji politycznej przed Sejmem Czteroletnim*, Warszawa 1957.
- Rostworowski Emanuel, *Legends i fakty XVIII wieku*, Warszawa 1963.
- Rostworowski Emanuel, *Ostatni król Rzeczypospolitej. Geneza i upadek Konstytucji 3 maja*, Warszawa 1966.
- Rostworowski Emanuel, *Maj 1791–Maj 1792. Rok monarchii konstytucyjnej*, Warszawa 1985.
- Rostworowski Emanuel Mateusz, *Popioły i korzenie. Szkice historyczne i rodzinne*, Kraków 1985.
- Sejm Czteroletni i jego tradycje*, red. Jerzy Kowecki, Warszawa 1991.
- Smoleński Władysław, *Ostatni rok Sejmu Wielkiego*, wyd. 2, Kraków 1897.
- Smoleński Władysław, *Konfederacja targowicka*, Kraków 1903.
- Sołtys Angela, *Między Konstytucją a Targowicą*, w: *Między Konstytucją a Targowicą. Korespondencja i pisma polityczne prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego z lat 1791–1793*, wybór i opracowanie Angela Sołtys, Warszawa 2018, s. 17–112.

- Stanisław August i jego Rzeczpospolita. Dramat państwa, odrodzenie narodu*, red. Angela Sołtys, Zofia Zielińska, Warszawa 2013.
- Szczygielski Wojciech, *Referendum trzeciomajowe. Sejmiki lutowe 1792 roku*, Łódź 1994.
- Szczygielski Wojciech, *Sejm Wielki. Studium z dziejów łagodnej rewolucji*, Łódź 2015.
- W cieniu wojen i rozbiorów. Studia z dziejów Rzeczypospolitej XVIII i początków XIX wieku*, red. Urszula Kosińska, Dorota Dukwicz, Adam Danilczyk, Warszawa 2014.
- Walicki Andrzej, *Idea narodu w polskiej myśli oświeceniowej*, Warszawa 2000.
- Wolański Adam, *Wojna polsko-rosyjska 1792 roku*, wyd. 3, Warszawa 1996.
- Zakrzewski Andrzej B., *Sejmiki litewskie epoki Sejmu Wielkiego. Między tradycją a innowacją?*, „XVIII amžiaus studijos”, t. 1, 2014, s. 54–75.
- Zamojski Adam, *Ostatni król Polski*, przeł. Ewa Horodyska, Warszawa 1994.
- Zielińska Zofia, *Ostatnie lata Pierwszej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1986.
- Zielińska Zofia, *„O sukcesji tronu w Polsce” 1787–1790*, Warszawa 1991.
- Zielińska Zofia, *Geneza upadku orientacji rosyjskiej u progu Sejmu Czteroletniego w opinii ambasadora Stackelberga*, „Wiek Oświecenia”, t. 15, 1999, s. 57–93.
- Zielińska Zofia, *Studia z dziejów stosunków polsko-rosyjskich w XVIII wieku*, Warszawa 2001.
- Zienkowska Krystyna, *Sławetni i urodzeni. Ruch polityczny mieszczaństwa w dobie Sejmu Czteroletniego*, Warszawa 1976.
- Zienkowska Krystyna, *Tumult w Warszawie w maju 1790 roku*, „Kwartalnik Historyczny”, t. 95, 1989, z. 2, s. 121–148.